

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΣΤΟ
ΥΠΑΙΘΑ

Αθήνα, 17.03.2026

Αριθμός Γνωμοδότησης 17/2026

Αριθμός ερωτήματος: Το υπ' αριθμ. Φ.127/143656/Z2/29-11-2024 έγγραφο της Γενικής Διεύθυνσης Ανώτατης Εκπαίδευσης, Διεύθυνση Προσωπικού Ανώτατης Εκπαίδευσης, Τμήμα Α' Κύριου Διδακτικού Προσωπικού.

Ερώτημα: Ενόψει του τιθέμενου ιστορικού ερωτάται, εάν προβλέπεται ή όχι έλεγχος νομιμότητας του Υπουργού Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού (Υ.ΠΑΙ.Θ.Α.) κατά αρνητικής κρίσης του Πρύτανη του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου επί ζητήματος μετατροπής θέσης μέλους Δ.Ε.Π., από προσωποπαγή σε μόνιμη οργανική, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.4 περ. β', υποπ. ββ' του άρθρου 40 του νόμου 4610/2019.

Ιστορικό:

Από το έγγραφο του ερωτήματος και τα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, προκύπτει το ακόλουθο πραγματικό:

1. Δυνάμει της αριθμ. 2867/15-05-2019 απόφασης του Πρύτανη του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (Β' 1994) περί αυτοδίκαιης μεταφοράς στο εν λόγω Πανεπιστήμιο από 07-05-2019 του πάσης φύσεως προσωπικού του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Τ.Ε.Ι.) Δυτικής Ελλάδας, το οποίο καταργήθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 38-42 του ν.4610/2019 (Α' 70), μεταφέρθηκε αυτοδίκαια η θέση του καθηγητή Α' βαθμίδα, μέλους Δ.Ε.Π. του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας, από την εκπαιδευτική αυτή μονάδα στο Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών

και Μηχανικών Υπολογιστών της Σχολής Μηχανικών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, και μετατράπηκε από τακτική σε προσωποπαγή.

2. Με την αριθμ. πρωτ. 1477/06-07-2023 αίτησή του προς το πιο πάνω Πανεπιστήμιο ο ανωτέρω ζήτησε την μετατροπή της θέσης του από προσωποπαγή σε μόνιμη οργανική της ίδιας βαθμίδας Καθηγητή, με γνωστικό αντικείμενο «Τεχνολογία Υλικού (Hardware Engineering), με έμφαση στις επικοινωνίες και δίκτυα σε βιομηχανικά περιβάλλοντα» στο πιο πάνω Τμήμα. Τούτο, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 40 του νόμου 4610/2019.
3. Ακολούθησε η έκδοση της από 07-02-2024 με αριθμό πρωτ. 2688/08-02-2024 εισήγησης του ορισθέντος εισηγητή-καθηγητή 1^{ης} βαθμίδας του Πανεπιστημίου Πατρών προς την αρμόδια Επταμελή Επιτροπή Κρίσης για την εξέταση της νομιμότητας της αίτησης. Ο εισηγητής εκτίμησε ότι ο αιτών πληρούσε τα κριτήρια, τα οποία τίθενται στη διάταξη του άρθρου 40 παρ.4, περ. β', υποπερ. ββ' ν.4610/2019, πρότεινε δε τη μετατροπή της θέσης του ανωτέρω από προσωποπαγή σε μόνιμη οργανική. Η εν λόγω εισήγηση τέθηκε υπόψη της ανωτέρω Επιτροπής, η οποία με το Πρακτικό της από 01-03-2024, 2^{ης} Συνεδρίασης αποφάσισε, κατά πλειοψηφία πέντε (5) αρνητικών ψήφων έναντι δύο (2) θετικών, αρνητικά για την ένταξη του αιτούντος στη ζητούμενη θέση, λόγω μη πλήρωσης των νόμιμων προϋποθέσεων, και εισηγήθηκε αρνητικά στον Πρύτανη του Πανεπιστημίου για έκδοση σχετικής πράξης μετατροπής. Το εν λόγω πρακτικό με τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης, διαβιβάστηκε με το αριθμ. πρωτ. 6346/20-03-2024 έγγραφο του Προέδρου του οικείου Τμήματος στον Πρύτανη του Ιδρύματος για τη διενέργεια του προβλεπόμενου ελέγχου νομιμότητας.
4. Ο ενδιαφερόμενος καθηγητής με το αριθμ. πρωτ. 9601/23-04-2024 Υπόμνημα-Ένσταση, που άσκησε ενώπιον του Πρύτανη, ζήτησε την ακύρωση του παραπάνω πρακτικού.
5. Με την αριθμ. πρωτ. 10204/30-04-2024 απόφαση του Πρύτανη αποφασίστηκε η μη μετατροπή της προσωποπαγούς θέσης σε μόνιμη οργανική της ίδιας βαθμίδας, επειδή κρίθηκε ότι δεν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις, που προβλέπονταν στο στοιχείο iii της υποπερίπτωσης γγ' της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 19 του ν. 4009/2011, στην οποία παραπέμπει ο νομοθέτης στην υποπερίπτωση ββ' της περίπτωσης β' της παραγράφου 4 του άρθρου 40 (κατ' ορθή υπαγωγή) του νόμου 4610/2019.
6. Στη συνέχεια ο ενδιαφερόμενος καθηγητής υπέβαλε ενώπιον του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. την αριθμ. πρωτ. 72468/Z2/28-6-2024 ένστασή του, με την οποία ζήτησε τον έλεγχο και

την ακύρωση της αριθμ. 10204/30-4-2024 απόφασης του Πρύτανη του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

7. Κατόπιν των ανωτέρω η ερωτώσα Υπηρεσία, προβληματιζόμενη σχετικά εάν προβλέπεται ή όχι έλεγχος νομιμότητας του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. κατά της αρνητικής κρίσης επί ζητήματος μετατροπής θέσης μέλους Δ.Ε.Π., κατ' εφαρμογή της ισχύουσας, εν προκειμένω, διάταξης της παρ. 4 περ. β' υποπ. ββ' του άρθρου 40 του νόμου 4610/2019, υπέβαλε το υπό εξέταση ερώτημα.

Νομοθετικό πλαίσιο:

8. Στις διατάξεις του άρθρου 16 παρ. 5 του Συντάγματος, όπως ισχύει μετά την Θ' Αναθεώρησή του (Ψήφισμα 23/2019 – Α' 211/ 24.12.2019) ορίζονται ότι:

«Η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται αποκλειστικά από Ιδρύματα που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με πλήρη αυτοδιοίκηση. Τα ιδρύματα αυτά τελούν υπό την εποπτεία του Κράτους, έχουν δικαίωμα να ενισχύονται οικονομικά από αυτό και λειτουργούν σύμφωνα με τους νόμους που αφορούν τους οργανισμούς τους. Συγχώνευση ή κατάτμηση ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων μπορεί να γίνει και κατά παρέκκλιση από κάθε αντίθετη διάταξη, όπως νόμος ορίζει».

9. Στις διατάξεις των άρθρων 38 παρ.1 εδ .α' και 2, 39, 40 παρ. 2,4 περ. α' και περ. β', υποπ. ββ' νόμου 4610/2019 «Συνέργειες Πανεπιστημίων και Τ.Ε.Ι., πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, πειραματικά σχολεία, Γενικά Αρχεία του Κράτους και λοιπές διατάξεις» (Α'70) ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 38: Ένταξη του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας στο Πανεπιστήμιο Πατρών και στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου.

παρ.1. εδ. α' Το Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Δυτικής Ελλάδας (Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας), με έδρα την Πάτρα καταργείται από την έναρξη ισχύος του παρόντος ως αυτοτελές νομικό πρόσωπο και εντάσσεται στο Πανεπιστήμιο Πατρών, το οποίο υπεισέρχεται αυτοδικαίως και χωρίς άλλη διατύπωση σε όλα τα ενοχικά και εμπράγματα δικαιώματα, με εξαίρεση τα ακίνητα του Τ.Ε.Ι., και σε όλες τις υποχρεώσεις του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας, ως οιονεί καθολικός διάδοχος αυτού, με την επιφύλαξη της παραγράφου 7, χωρίς την καταβολή φόρου, τέλους ή άλλου δικαιώματος υπέρ του Δημοσίου ή των Ο.Τ.Α. ή άλλων νομικών προσώπων.

παρ.2. Κατ' εξαίρεση, εντάσσονται στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, η Σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών, τα Τμήματα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών Τ.Ε., Μηχανικών Πληροφορικής Τ.Ε., Μηχανολόγων Μηχανικών Τ.Ε. και Πολιτικών Μηχανικών Τ.Ε., του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας και περιέρχονται σε αυτό αυτοδικαίως κατά πλήρη κυριότητα,

νομή και κατοχή τα εργαστήρια, ο εξοπλισμός, τα αρχεία, βιβλιοθήκες και λοιπές δομές που εξυπηρετούν τις ανωτέρω ακαδημαϊκές μονάδες.»

«Άρθρο 39: Ένταξη προσωπικού του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας στο Πανεπιστήμιο Πατρών και στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου.

Το πάσης φύσεως προσωπικό του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας με τις αντίστοιχες θέσεις, συμπεριλαμβανομένων και των προσωρινών ή προσωποπαγών θέσεων, μεταφέρεται αυτοδικαίως από την έναρξη ισχύος του παρόντος στο Πανεπιστήμιο Πατρών, σύμφωνα με τα άρθρα 40 έως 42. Κατ' εξαίρεση, το πάσης φύσεως προσωπικό του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας που υπηρετεί στη Σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών και στα Τμήματα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών Τ.Ε., ...του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας, με τις αντίστοιχες θέσεις, συμπεριλαμβανομένων και των προσωρινών ή προσωποπαγών θέσεων, ...μεταφέρεται αυτοδικαίως, από την έναρξη ισχύος του παρόντος, στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 40 έως 42. Η μεταφορά του ανωτέρω προσωπικού διαπιστώνεται με πράξεις του Πρύτανη του οικείου Πανεπιστημίου, που εκδίδονται μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την έναρξη ισχύος του παρόντος, μνημονεύουν τις θέσεις και τα ονόματα αυτών που τις κατέχουν και δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Στις αποφάσεις του Πρύτανη του προηγούμενου εδαφίου, καθώς και σε περίπτωση άρνησης ένταξης, ασκείται έλεγχος νομιμότητας από τον Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων αυτεπαγγέλτως, μέσα σε προθεσμία έξι (6) μηνών από την έκδοση της πράξης ή κατόπιν προσφυγής που ασκείται μέσα σε προθεσμία εξήντα (60) ημερών που αρχίζει από την έκδοση της διαπιστωτικής πράξης ένταξης ή της αρνητικής απάντησης ή από την άπρακτη πάροδο τριών (3) μηνών από την κατάθεση από τον ενδιαφερόμενο αιτήματος έκδοσης διαπιστωτικής πράξης ένταξης. Σε περίπτωση προσφυγής, ο έλεγχος νομιμότητας ολοκληρώνεται μέσα σε προθεσμία δύο (2) μηνών από την κατάθεση της προσφυγής.»

«Άρθρο 40: Ένταξη μελών Δ.Ε.Π.

παρ.2 περ. α' : Τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας εντάσσονται στα Τμήματα του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου ως εξής: α) Τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών Τ.Ε. του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας εντάσσονται στο Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

παρ.4. περ. β', υποπερ. ββ': Όσοι κατέχουν, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, τακτική θέση μέλους Δ.Ε.Π. του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας ή προσωποπαγή θέση είτε σύμφωνα με την περίπτωση στ' της παρ. 5 του άρθρου 16 του ν. 4009/2011 (Α' 195) είτε σύμφωνα με την περίπτωση α' της παραγράφου 5 του άρθρου 78 σε συνδυασμό με τις περιπτώσεις α', β' και γ' της παρ. 4 του άρθρου 77 του ν. 4009/2011, εντάσσονται

σε αντίστοιχης βαθμίδας προσωποπαγή θέση μελών Δ.Ε.Π. του οικείου Πανεπιστημίου και ζητούν τη μετατροπή της θέσης τους σε μόνιμη οργανική θέση της ίδιας βαθμίδας, η οποία διενεργείται κατά παρέκκλιση κάθε άλλης διάταξης, ως εξής:

...ββ'. Οι καθηγητές α' βαθμίδας υποβάλλουν αίτηση για μετατροπή της θέσης τους στη Γραμματεία του Τμήματος, η οποία συνοδεύεται από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και βιογραφικό σημείωμα. Αιτήσεις υποβάλλονται μέχρι τις 31 Αυγούστου 2024 και κρίνονται επταμελείς επιτροπές κρίσης, με ισάριθμα αναπληρωματικά μέλη. Με πράξη του Πρύτανη του οικείου Πανεπιστημίου, ύστερα από απόφαση της Συγκλήτου, συγκροτείται σε κάθε Τμήμα μία επιτροπή κρίσης από καθηγητές Πανεπιστημίου α' βαθμίδας συναφούς γνωστικού αντικείμενου με το γνωστικό πεδίο του Τμήματος. Η Σύγκλητος συντάσσει κατάλογο είκοσι (20) εκλεκτόρων και τον υποβάλλει στη Συνέλευση του Τμήματος. Μέσα σε δέκα (10) εργάσιμες ημέρες από την υποβολή, η Συνέλευση ή και μεμονωμένα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος μπορούν να ζητούν την εξαίρεση εκλέκτορα, αν συντρέχουν οι περιπτώσεις της παρ. 2 του άρθρου 7 του ν. 2690/1999 (Α' 45), καθώς και αν αντιλέγουν για τη συνάφεια του γνωστικού αντικείμενου των εκλεκτόρων. Μετά την παρέλευση της προθεσμίας του προηγούμενου εδαφίου, η Σύγκλητος συγκροτεί την επιτροπή επιλέγοντας από τον κατάλογο τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη της. Η απόφαση συγκρότησης φέρει ειδική αιτιολογία σε περίπτωση υποβολής αίτησης εξαίρεσης. Αν εξαιρεθούν τόσα μέλη από τον κατάλογο ώστε τα εναπομείναντα να μην επαρκούν για τη συγκρότηση της επιτροπής, η Σύγκλητος συντάσσει νέο κατάλογο και τον κοινοποιεί εκ νέου στη Συνέλευση Τμήματος. Τα μέλη των επιτροπών έχουν ετήσια θητεία, η οποία μπορεί να ανανεώνεται με πράξη του Πρύτανη του Πανεπιστημίου, ύστερα από απόφαση της Συγκλήτου. Οι αιτήσεις εξετάζονται και αξιολογούνται για να διαπιστωθεί η συνδρομή των προσόντων που προβλέπονται στο στοιχείο iii της υποπερίπτωσης γγ' της περίπτωσης β' της παρ. 1 του άρθρου 19 του ν. 4009/2011. Οι αιτήσεις εξετάζονται το αργότερο μέσα σε δύο (2) μήνες από την υποβολή τους με πλήρη φάκελο. Οι αποφάσεις των επιτροπών υποβάλλονται στον Πρύτανη για έλεγχο νομιμότητας, ο οποίος πραγματοποιείται σε αποκλειστική προθεσμία τριάντα (30) ημερών. Ο Πρύτανης εκδίδει για τη μετατροπή της θέσης σχετική πράξη μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την παρέλευση της τριακονθήμερης προθεσμίας για τον έλεγχο νομιμότητας. Η πράξη μνημονεύει τη θέση και το όνομα αυτού που την κατέχει και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η πράξη μετατροπής υπόκειται σε έλεγχο νομιμότητας από τον Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από υποβολή ένστασης που κατατίθεται μέσα σε εξήντα (60) ημέρες από τη δημοσίευσή της. Ο έλεγχος νομιμότητας από τον Υπουργό

ολοκληρώνεται σε αποκλειστική προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την περιέλευση του φακέλου στο Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων. Η πράξη μετατροπής ισχύει από την έναρξη ισχύος του παρόντος, εφόσον η αίτηση υποβληθεί μέχρι τις 31.8.2019, διαφορετικά ισχύει από την ημερομηνία έκδοσης της πράξης. Αιτήσεις μετατροπής θέσης υποβάλλονται μέχρι δύο (2) φορές. Η δεύτερη αίτηση υποβάλλεται μετά την παρέλευση ενός (1) έτους από την έκδοση της αρνητικής απόφασης, στο ίδιο ή σε διαφορετικό Τμήμα από την αρχική αίτηση. Σε περίπτωση απόρριψης και της δεύτερης αίτησης το μέλος Δ.Ε.Π. παραμένει στην προσωποπαγή θέση την οποία κατέχει. ».

10. Με τη διάταξη του άρθρου 24 παρ.1 του νόμου 2690/1999 «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις» (Α'45) ορίζονται τα ακόλουθα:

«Άρθρο 24:

Αν από τις σχετικές διατάξεις δεν προβλέπεται η δυνατότητα άσκησης της, κατά το επόμενο άρθρο, ειδικής διοικητικής, ή ενδικοφανούς, προσφυγής, ο ενδιαφερόμενος, για την αποκατάσταση υλικής ή ηθικής βλάβης των έννομων συμφερόντων του που προκαλείται από ατομική διοικητική πράξη μπορεί, για οποιονδήποτε λόγο, με αίτησή του, να ζητήσει, είτε από τη διοικητική αρχή η οποία εξέδωσε την πράξη, την ανάκληση ή την τροποποίησή της (αίτηση θεραπείας), είτε, από την αρχή η οποία προΐσταται εκείνης που εξέδωσε την πράξη, την ακύρωσή της (ιεραρχική προσφυγή)».

Ερμηνεία διατάξεων - Υπαγωγή:

Από τις ανωτέρω διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σε αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη μας από την ερωτώσα υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα:

11. Με τις παρατεθείσες διατάξεις του άρθρου 16 παρ. 5 του Συντάγματος κατοχυρώνεται, αφενός μεν η πλήρης αυτοδιοίκηση των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.), αφετέρου δε η κρατική επ' αυτών εποπτεία ως αναγκαίος περιορισμός της πλήρους αυτοδιοίκησής τους. Περιεχόμενο της κρατικής εποπτείας, κατά την έννοια του Συντάγματος, είναι η άσκηση ελέγχου νομιμότητας από κρατικό όργανο επί των πράξεων των οργάνων των Α.Ε.Ι. Η εν λόγω επιταγή του συνταγματικού νομοθέτη ικανοποιείται πλήρως όχι μόνον όταν ο προβλεπόμενος από την πανεπιστημιακή νομοθεσία έλεγχος νομιμότητας έχει χαρακτήρα προληπτικό, αλλά και όταν ο έλεγχος νομιμότητας επιβάλλεται ως κατασταλτικός, αναγνωρίζεται δηλαδή στο οικείο κρατικό όργανο η εξουσία να ακυρώνει, μετά την έκδοσή τους, τις υποκείμενες στο έλεγχό του μη νόμιμες πράξεις των πανεπιστημιακών αρχών (ΣΤΕ

4186/2012, 3574/2010 7μ, 1633/2002, 3519/1997, 874/1992 Ολ., ΝΣΚ 36/2021, 218/2017). Περαιτέρω, η εν λόγω αρχή έχει ως περιεχόμενο την εξουσία των Α.Ε.Ι. να αποφασίζουν για τις δικές τους υποθέσεις και με τα δικά τους όργανα, τα οποία καθορίζονται μεν από τον κοινό νομοθέτη, απαρτίζονται, όμως, από πρόσωπα που είναι επιφορτισμένα της εκπαιδευτικής και ερευνητικής αποστολής τους. Η εξουσία αυτή, όμως, περιορίζεται ως αμιγώς διοικητική στην εφαρμογή των κανόνων δικαίου, που διέπουν την οργάνωση και λειτουργία τους και δεν περιλαμβάνει το δικαίωμα θέσπισης σχετικών κανονιστικών κανόνων (ή σύμπραξη στην παραγωγή τους) κατά τρόπο δεσμευτικό για τα νομοθετικά όργανα, πολύ περισσότερο δεν υφίσταται η δυνατότητα, οι θεσπιζόμενοι αυτοί κανόνες δικαίου να αντιτίθενται σε ισχύουσες διατάξεις νομοθετικής ή υπερνομοθετικής ισχύος. Τέτοια εξουσία δεν τους έχει παραχωρηθεί από το Σύνταγμα (βλ. σχετ. Ολ. ΣτΕ 653/2024, 2046/2022, 2047/2022, 1469/2016, 1011/2013, ΣτΕ 3236/2015, 519/2015, 520/2015, Τσιλιώτη «Οι ΟΠΠΙ, η πανεπιστημιακή ελευθερία και το πανεπιστημιακό αυτοδιοίκητο», Εφημ. Δ.Δ.1 (2023), σελ. 86, 87).

Το ιδιαίτερο ζήτημα, το οποίο τίθεται ενταύθα, είναι εάν, κατά τη διάταξη του άρθρου 16 παρ. 5 εδ. β' του Συντάγματος, η θεσπιζόμενη με αυτήν εποπτεία του Κράτους επί των Α.Ε.Ι., πρέπει να προνοείται και να προβλέπεται, ειδικότερα, από τον κοινό νομοθέτη ή αντίθετα εάν αυτή η εξουσία του κράτους και συγκεκριμένα του αρμοδίου Υπουργού, έχει έρεισμα απ' ευθείας την ανωτέρω συνταγματική διάταξη χωρίς ανάγκη έκδοσης και τυπικού νόμου. Επ' αυτού του προβληματισμού παρατηρούμε τα ακόλουθα: Έχει αναφερθεί, ανωτέρω, ότι η Διοίκηση των ΑΕΙ ασκείται από ΝΠΔΔ πλήρως αυτοδιοικούμενα. Βασικό χαρακτηριστικό της αυτοδιοίκησης είναι η διοικητική αυτοτέλεια, ως και η μεγάλη διακριτική ευχέρεια, την οποία διαθέτει κάθε Ίδρυμα ως προς την διαχείριση των ιδίων αυτού υποθέσεων. Πλην, όμως, από την ίδια την συνταγματική διάταξη έχει τεθεί ως αναγκαίος περιορισμός της πλήρους αυτοδιοίκησης η άσκηση εποπτείας από το Κράτος επί των Α.Ε.Ι., περιεχόμενο της οποίας αποτελεί, κατά την έννοια του συνταγματικού νομοθέτη, ο έλεγχος νομιμότητας ορισμένων πράξεων των οργάνων τους, όπου όμως, και όταν αυτό προβλέπεται από τον εκάστοτε οργανωτικό τους ή άλλο νόμο (βλ. σχετ. Ολ. ΣτΕ 874/1992, ΣτΕ 2514/2003, 2801/1984, ΝΣΚ 36/2021, Μελέτη Μ. Στεφανόπουλου «Προσόντα εκλογής και εξέλιξης μελών ΔΕΠ των ΑΕΙ» Δι.Δικ. 1/2023: 29-38). Κατά συνέπεια, η κρατική εποπτεία επί των ΑΕΙ πρέπει, να προβλέπεται ειδικά, οι δε διατάξεις, την προβλέπουν, καθορίζουν τα μέσα ως και τα όριά της (βλ. σχετ. Δ.Ε.Α. 996/2010 με παραπομπή σε Ολ. ΣτΕ 874/1992 ο.π. και ΣτΕ 614/2009). Η άσκηση εποπτείας επί όλων των πράξεων των

πανεπιστημιακών οργάνων χωρίς ειδική πρόβλεψη από τον νόμο είναι αντίθετη προς τη συνταγματική έννοια της πανεπιστημιακής αυτοδιοίκησης και προς την ασφάλεια του δικαίου. Σε περίπτωση αμφιβολίας περί των ορίων της κρατικής εποπτείας ισχύει τεκμήριο υπέρ του αυτοδιοίκητου (βλ. σχετ. Π. Μαντζούφα «Πανεπιστημιακή αυτοδιοίκηση και κρατική εποπτεία επί των Πρυτανικών πράξεων διορισμού και παύσης των Πανεπιστημιακών» Εφημ. Δ.Δ. 2/2013). Έχει υποστηριχθεί, πάντως, ότι το Κράτος και ειδικότερα ο Υπουργός Παιδείας έχει την δυνατότητα, να ασκεί έλεγχο νομιμότητας επί των πράξεων των Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων, ακόμα και εάν καμιά διάταξη νόμου δεν προνοεί ρητά περί τούτου, καθόσον τέτοια εξουσία παρέχεται απ' ευθείας από το Σύνταγμα (βλ. σχετ. ΝΣΚ 251/2008 με παραπομπή σε ΣτΕ 1388/2006). Η άποψη αυτή δεν κρατεί.

12. Με τη διάταξη του άρθρου 24 παρ. 1 του νόμου 2690/1999 περί του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας ορίζεται ότι, εάν από σχετικές διατάξεις δεν προβλέπεται η δυνατότητα άσκησης από τον διοικούμενο ειδικής διοικητικής ή ενδικοφανούς προσφυγής, για την αποκατάσταση βλάβης επί των εννόμων συμφερόντων του, η οποία προκαλείται από την έκδοση σε βάρος του ατομικής διοικητικής πράξης, τότε μπορεί με αίτησή του, να ζητήσει την ανάκληση ή την τροποποίηση αυτής από την αρχή που την έχει εκδώσει. Σ' αυτή την περίπτωση το βοήθημα καλείται αίτηση θεραπείας. Μπορεί, όμως, να υποβάλει το ίδιο αίτημα και στην αρχή, που προΐσταται εκείνης, η οποία την έχει εκδώσει. Σ' αυτή την περίπτωση το βοήθημα καλείται ιεραρχική προσφυγή. Το ζητούμενο, ενταύθα, εν όψει άσκησης από τον ενδιαφερόμενο Πανεπιστημιακό Καθηγητή «ένστασης» ενώπιον του ΥΠΑΙΘΑ, με την οποία έχει ζητήσει την ακύρωση της απόφασης του Πρύτανη του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, όπως έχει αναφερθεί ανωτέρω, είναι αν το πιο πάνω «βοήθημα» είναι δυνατόν, να εξεταστεί από την κρατική διοίκηση ως ιεραρχική προσφυγή κατ' εφαρμογή της πιο πάνω διάταξης. Επ' αυτού παρατηρητέο ότι: Διοικητική εποπτεία ορίζεται ως η νομική σχέση, που συνδέει το νομικό πρόσωπο του Κράτους με άλλα δημόσια ή μη νομικά πρόσωπα. Η διοικητική εποπτεία διαφέρει δομικά από τον ιεραρχικό διοικητικό έλεγχο κατά το ότι δεν ασκείται ιεραρχικά εντός του ίδιου νομικού προσώπου. Ασκείται εκτός διοικητικής ιεραρχίας από ένα άλλο νομικό πρόσωπο (κράτος ή έτερο εποπτεύον νομικό πρόσωπο). Το διοικητικό όργανο του κράτους το οποίο ασκεί την εποπτεία λέγεται εποπτεύων φορέας. Το ελεγχόμενο νομικό πρόσωπο καλείται εποπτευόμενο ή εποπτευόμενος φορέας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα διοικητικής εποπτείας, πλέον εκείνης που αφορά στα ΑΕΙ, είναι αυτή που ασκείται από το κράτος στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, θεμελιώνεται δε στη διάταξη του άρθρου 102 παρ. 4 εδ. α' και

β' του Συντάγματος, εξειδικεύεται δε με άλλες διατάξεις του κοινού νομοθέτη. Αντίθετα, η ιεραρχική προσφυγή ασκείται εντός των ορίων του νομικού προσώπου και απευθύνεται στην προϊσταμένη αρχή εκείνης, που έχει εκδώσει την διοικητική πράξη. Ως προϊσταμένη αρχή θεωρείται εκείνη, η οποία προϊσταται άμεσα αυτής που έχει εκδώσει την προσβαλλόμενη πράξη, κατά το οικείο οργανόγραμμα του φορέα. Υποστηρίζεται, πάντως, ότι η ιεραρχική προσφυγή, μπορεί, να ασκηθεί όχι μόνο στη τυχούσα (αμέσως) ανώτερη της αρχής που έχει εκδώσει την πράξη, αλλά και σε εκείνη, που προϊσταται εν γένει και ασκεί τον επ' αυτής ιεραρχικό έλεγχο νομιμότητας. Τούτο αποτελεί απόρροια της ιεραρχικής σχέσης των διοικητικών οργάνων, που αντιστοιχεί, σε αντίστοιχη οργάνωση της δημόσιας διοίκησης και στον επιβαλλόμενο έλεγχο της διοικητικής συμπεριφοράς του υφισταμένου. Δεν νοείται, πάντως, ιεραρχική προσφυγή, εκείνη που απευθύνεται σε διοικητική αρχή εκτός της οντότητας του νομικού προσώπου (βλ. σχετ. παραπομπές σε ΝΣΚ 67/2025, Παν. Μαντζούφα, ο.π.).

13. Όπως έχει αναφερθεί ανωτέρω, με την αριθμ. πρωτ. 1477/06-07-2023 αίτησή του προς το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου ο Πανεπιστημιακός....., ο οποίος κατείχε θέση μέλους Δ.Ε.Π. του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδος, ζήτησε την μετατροπή της θέσης του από προσωποπαγή σε μόνιμη οργανική της ίδιας βαθμίδας Καθηγητή, με γνωστικό αντικείμενο «Τεχνολογία Υλικού με έμφαση στις επικοινωνίες και δίκτυα σε βιομηχανικά περιβάλλοντα» στο πιο πάνω Τμήμα, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 40 του ν. 4610/2019. Η οικεία επταμελής επιτροπή κρίσης μετά από 1-3-2024 Πρακτικό της 2^{ης} Συνεδρίασης αποφάσισε, κατά πλειοψηφία, την απόρριψη του σχετικού αιτήματος. Ακολούθησε η έκδοση της υπ' αριθμ. 10204/30-4-2024 απόφασης του Πρύτανη του Ιδρύματος, με την οποία αποφασίστηκε η μη μετατροπή της προσωποπαγούς θέσεως του ενδιαφερομένου σε μόνιμη οργανική της ίδιας βαθμίδας, με το αιτιολογικό ότι δεν συνέτρεχαν προς τούτο οι νόμιμες προϋποθέσεις. Στη συνέχεια, ο αιτών άσκησε ενώπιον του ΥΠΑΙΘΑ την υπ' αριθμ. 72468/Ζ2/28-6-2024 ένστασή του, με την οποία ζήτησε την ακύρωση της υπ' όψη διοικητικής πράξης. Όπως προκύπτει από την κατάστρωση των διατάξεων του άρθρου 40 παρ. 4, περ. β', περ. ββ, εδ. 11 και 12 του νόμου 4690/2019, η διατύπωση των οποίων είναι σαφής, έτσι ώστε να μην απαιτείται προσφυγή σε ερμηνευτικές μεθόδους πλην της γραμματικής, ο νομοθέτης, κατά την κυρίαρχη βούλησή του, επιτρέπει έλεγχο νομιμότητας από τον ΥΠΑΙΘΑ μόνο στις πράξεις μετατροπής της θέσης και όχι στις απορριπτικές επί τέτοιων αιτημάτων. Περίπτωση εξέτασης της πρυτανικής πράξης από τον ΥΠΑΙΘΑ με βάση απ' ευθείας τη διάταξη του άρθρου 16 παρ. 5 εδ. β' του Συντάγματος δεν υφίσταται. Επίσης, δεν υπάρχει περιθώριο εξέτασης της ίδιας υπόθεσης κατά τη διάταξη του

άρθρου 24 παρ. 1 του ν. 2690/1999, δεδομένου ότι η «ένσταση» του ενδιαφερόμενου δεν φέρει χαρακτήρα ιεραρχικής προσφυγής.

Απάντηση:

Σύμφωνα με τα εκτεθέντα, απάντηση, η οποία προσήκει στον προβληματισμό της υπηρεσίας είναι ότι: Δεν προβλέπεται έλεγχος νομιμότητας του ΥΠΑΙΘΑ κατά της αρνητικής κρίσης του Πρύτανη Πελοποννήσου επί αιτήματος μετατροπής της θέσης μέλους ΔΕΠ από προσωποπαγή σε μόνιμη οργανική, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 40 παρ. 4, περ. β, υποπ. ββ' ν. 4610/2019. Τούτο, ούτε κατ' επίκληση της διάταξης του άρθρου 16 παρ. 5 εδ. β' του Συντάγματος. Περαιτέρω, δεν υφίσταται περιθώριο εξέτασης της ίδιας υπόθεσης κατά τη διάταξη του άρθρου 24 παρ. 1 ν. 2690/1999, κατόπιν άσκησης ιεραρχικής προσφυγής, δεδομένου ότι η «ένσταση» του ενδιαφερόμενου δεν φέρει χαρακτήρα ιεραρχικής προσφυγής.

Ο Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.
Περικλής Αγγέλου